

עם

ברונו

קרייסקי

הראיון הבא של אורי אבנרי עם הקאנצלר הפדרלי של אוסטריה, ברונו קרייסקי, נערך במישרד ראש-הממשלה בווינה ביום החמישי, 8 באפריל 1976. הוא הוקלט ברשם-קול. קדמה לראיון שיחה חופשית שלא-לפירסום, שארכה כשעתיים וחצי, בעת ההקלטה ביקש הקאנצלר כמה פעמים להפסיק את פעולת הרשם-קול, כדי לומר דברים שלא נועדו לפירסום. כעבור ארבעה ימים קיבל הקאנצלר את אבנרי לשיחה נוספת, שארכה כשעה וחצי, ושהיתה כולה שלא לפירסום. שיחה זו נערכה בין שתי שיחות ארוכות שערך קרייסקי באותו יום ובאותו חדר עם נשיא מצריים, אנוואר אל-סאדאת. קרייסקי חזר והדגיש שאינו מתראין כראש-ממשלה, אלא כמנהיג-מיפלגה.

„כל רגע הוא

שנת הכושר!“

אבנרי: אדוני הקאנצלר, אפתח בשאלה של „אילו“ נניח שבשנת 1940 לא היית בורח מפני הנאצים לשוודיה, אלא לארץ-ישראל. נניח ששימך חיח עכשיו „בני קרו“, שהיית מצטרף למפא"י ושהיית מכהן עתה כראש-ממשלת ישראל. מה היית עושה כדי לשים קץ למלחמה הישראלית-ערבית?

קרייסקי: ההנחה מפתה, ללא-ספק, אבל איני יכול להתפתות לה. וזאת מסיבות רבות. ראשית כן, לא הייתי מניע לעולם לכהונת ראש-ממשלה בישראל.

מסיבות רבות לא. בכלל לא הייתי מגיע לשם. אבל כל זה, כאמור, אינו אלא ההנחה שלך. כראש-ממשלה, אני נוהג שלא להשיא עצות לעמיתי ולממשלות אחרות. על-אחת-כמה-הוכמה שלא הייתי נותן עצות לראש ממשלת-ישראל. אולם כאשר מציגים לי את השאלה — כאן קיימת בעייה הנוגעת לכולנו, כאן קיים איזורים-מיוחדת במדינות העולמית הטומן בחובו סכנה לעמים רבים, כי אז, נדמה לי, חייב אדם לטפל בבעייה. זאת, ראשית לכול. שנית: לא הציונות — כך אני נוהג לגסס את הדברים, בלשון פרובוקטיבית — היא שהביאה את שגייס-שלושה מיליוני היהודים לארץ-ישראל. הציונות היתה קרוב לוודאי מביאה לשם כמה מאות-אלפים בלבד. היה זה היטלר, והרדיפות במימדים שלא-ייאמנו, אשר הביאו לכך. זוהי, אגב, הכרה מחרידה, שאלימות אכזרית תרמה להגשמת רעיון יותר מכפי שהיה הרעיון עצמו מסוגל לתרום.

יודע אני כי רבים החולקים על כך, אולם מה שחשוב הוא שבארץ-ישראל קמה תרבות חדשה, מדינה שיש לה מיבנים חברתיים חדשים ושיש לה הולשות. כמו לכל מדינה אחרת. קמה מדינת ישראל, המהווה מולדת חדשה למיליונים שלא יכלו להישאר בשום מקום אחר, כשם שאמריקה הפכה מולדת חדשה לעשרות מיליונים אחרים.

כאן מתעוררת השאלה האובייקטיבית: כלום מותר להניח למדינה כזאת, לציוויליזציה כזאת, שתאבד?

אם תעלה, איפוא, הדרישה שמדינה כזאת אכן תייבט להתחסק, הרי לדעתי חייב כל אדם תרבותי ובמיוחד כל סוציאליסט-מוקראט לצאת נגד זה בכל כוחו.

בקשר לזה אני מתעלם במודע מההיבט הידוע לכל אדם באוסטריה — וכיום גם בכל מקום בעולם — והוא שאני ממוצא יהודי.

כאן עלי לחזור ולומר — והדבר עולול להיות בלתי מובן לבני-אדם ממוצא יהודי שהם, ואבותיהם לפניהם, גדלו בסביבה אחרת מזו שבה גדלו אבותי ואני-עצמי — שאינני מודעה בשום פנים עם מדינת-ישראל, משום

”

לא הייתי מגיע לעולם לכם ראש-הממשלה בישראל

“

שאינני ציוני, משום שהנני אורח אוסטרי ומעולם לא היתה לי הכוונה להגר לצמיתות מארצי. מולדתי היתה תמיד אוסטריה. זאת חשו מאירומעולם אבותי, הן מצד אמי והן מצד אבי. אין לי כל סיבה לחשוב אחרת.

אבנרי: הרשה לי לשאול שאלה אישית: כש-אתה קורא על המתרחש בישראל, האם אתה מתייחס לכך בליבך כפי שאתה מתייחס למה שמתרחש, למשל בגואטמלה או באנגולה?

קרייסקי: הדוגמות אינן מתאימות. אילו דיברת על שוודיה, כי אז היית מזכיר ארץ הנוגעת לי מאד. ארץ זו היתה מולדתי השנייה. היא איפשרה לי קיום אישי, ופתחה לפני אפשרויות של התפתחות. שני ילדי נולדו שם. ארץ זו העשירה אותי

במידה עצומה, בתריסר השנים שבהן שהיתי בה. מדי-יום אני קורא עיתון שוודי כלשהו, כדי לדעת מה מתרחש שם. עדיין יש לי שם ידידים רבים.

■ ■ ■

אני קורא חדשות מישראל. שמחתי בעבר על ההתפתחות שלא תיאמן של הארץ ושל תושביה. אני קורא דיווחים על ישראל, כיוון שזה מעניין אותי. גם איני מתעלם מהתופעה, היחידה-במינה, שאנשים שעסקו ב„עיסקי אוויר“ — כפי שנהגו לומר בעבר — הקימו דור של בני-אדם בעלי שורשים עמוקים וכוח רב. אבל אינני מופתע מתהליך זה, כיוון שכתוצאה מהשקפתי ההיסטורית ותפיסתי האנתרופולוגית הייתי תמיד משוכנע שכאשר משנים באורח טוטאלי את תנאי-החיים של בני אדם, כפי שזה קרה בישראל, מאבדים גם היהודים את האופי שיוחס להם.

מוצאי היהודי, מכל מקום, לא סינוור את עיני לגבי מה שכינה (פרדינאנד) לסל, אם איני טועה, „שחיתות הנדכאים“. לכן הנני מאושר, והייתי תמיד מאושר, למראה כל מה שהתרחש בישראל, ותושביה מעוררים בי כבוד. מכאן שיש לי יחס שונה לארץ-ישראל, ולי תופעה ששמה ישראל, מאשר לגואטמלה ולי אנגולה, אבל אינני חש את קורטוב מאותה „נאמנות כפולה“, שרבים מצפים לראותה לפי עמיתים אצל מישהו. את זאת אני אומר במלוא הבהירות.

אני מכיר רק בנאמנות פאטריוטית אחת-יחידה, והיא כלפי מולדתי-שלי. את זאת רצוני לשוב ולהביע במלוא הבהירות.

אבנרי: ובכל זאת, מה היית מציע לעשות כדי לפתור את הסיכסוך הישראלי-ערבי?

קרייסקי: לאחר הנחות אלו, אני מעז להיכנס לבעייה, ונותן לך תשובה בנדון. אינני יודע את הכל על חלק-עולם זה, אולם קראתי

* פרדינאנד לסל, יהודי-גרמני שהקים את התנועה ה„סוציאליסטית הגרמנית“.